

Aan het bestuur en de directie van de VNG,
t.a.v. mevrouw J. Kriens
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

Baarn, 7 juni 2019

Onderwerp

Voorstel onderwijshuisvesting Landelijke vereniging LVO,
In aansluiting op onze brief van 31 januari 2019

Geacht bestuur, beste mevrouw Kriens,

In onze brief van 31 januari 2019 hebben wij onze diensten aangeboden en daarbij aangekondigd dat we met een reactie zouden komen op de handreiking die u bij brief van 27 november heeft aangeboden aan de colleges en raden van gemeenten.

We hebben de afgelopen maanden gewerkt aan onze reactie, de huisvestingsnotitie van de LVO met de titel 'Onderwijshuisvesting... en nu aan de slag'. Bijgesloten bieden wij u dit aan.

Een voorstel dat naar onze mening steun biedt en een bijdrage levert aan de inzet van de VNG bij het verbeteren van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting. Een voorstel dat tegelijkertijd een randvoorwaarde stelt die de onderhandelingsinzet mag vormen voor de VNG, bij de nadere uitwerking van het huisvestingsvoorstel van VNG, PO-raad en VO-raad van mei 2018.

Uw voorstellen en de kanttekeningen erbij

In uw reactie van 27 november op basis van het genoemde huisvestingsvoorstel van VNG, PO-raad en VO-raad adviseert u als VNG de minister om:

1. een meerjarig Integraal huisvestingsplan (IHP) verplicht te stellen;
2. Renovatie als een voorziening in de huisvesting op te nemen in de onderwijswetten;
3. Het (huidige) investeringsverbod voor het Primair en (voortgezet) Speciaal onderwijs te wijzigen.

In onze huisvestingsnotitie geven wij aan deze adviezen te delen en hierbij aan te sluiten. Daarbij geven we een aantal aanvullende adviezen en stellen we een randvoorwaarde op het punt van de bekostiging, die de VNG in de richting van het onderwijs zou moeten stellen, wil er worden aangesloten bij de verdeling van de verantwoordelijkheden zoals deze in de wet en de bekostiging is vastgelegd.

Verplicht meerjarig IHP

Het advies namens onze leden aan u als VNG is om de vierjaarlijkse verplichte vastgelegde bekostigingsperiode bij het IHP gelijk te laten vallen met de raadsperiode. Aansluitend daarop willen wij u vragen om als VNG toch in te zetten op afwijkingsmogelijkheden van een centraal vastgestelde en verplichte IHP periode. Een dergelijke afwijkingsmogelijkheid zou op basis van lokale omstandigheden door schoolbesturen en gemeente samen kunnen worden bepaald en zou tot stand moeten komen door een verzwaarde meerderheid (bijv. twee derde of driekwart). Een verzwaarde procedure voor afwijking van een centraal vastgelegde IHP termijn geeft vorm en gewicht aan de samenwerking tussen schoolbesturen en gemeente op lokaal niveau, die inherent is geweest aan de decentralisatie van de onderwijshuisvesting naar het lokale niveau. Daarnaast wordt hierdoor het belang van een meerjarige zekerheid benadrukt en duidelijkheid gegeven aan schoolbesturen, waarbij de mogelijkheid wordt geboden om een meerjarig kwalitatief huisvestingsbeleid te kunnen voeren.

Renovatie als voorziening

In april 2016 bracht het LVO-bestuur de [Handreiking medebekostiging renovatie schoolgebouwen](#) uit. Hoofddlijn van deze handreiking was dat renovatie in de wet opgenomen moet worden. Renovatie zou meer moeten omvatten dan alleen bouwkundig/technisch onderhoud en de daarvoor noodzakelijke aanpassingen. De handreiking gaat ervan uit dat een grootschalige renovatie moet leiden tot een schoolgebouw met het kwaliteitsniveau van nieuwbouw. Het huidige huisvestingsvoorstel 'Onderwijshuisvesting... en nu aan de slag' sluit aan bij deze eerdere notitie en gaat daarbij een stap verder dan het huisvestingsvoorstel van VNG, PO-raad en VO-raad.

Het verschil zit erin dat de LVO op basis van de huidige wet- en regelgeving (inclusief (model)verordening) voorstelt dat de criteria voor (vervangende) nieuwbouw worden uitgebreid. Voor schoolbesturen wordt het hierdoor eerder mogelijk om (vervangende) nieuwbouw aan te vragen, namelijk niet alleen op grond van een 'technisch slecht gebouw' zoals nu het geval is, maar ook als na 40 jaar vernieuwing nodig is op basis van nieuwe of andere prestatie eisen. Renovatie zoals voorgesteld in het voorstel van VNG, PO-raad en VO-raad kan alleen een alternatief voor nieuwbouw betekenen als de criteria voor (vervangende) nieuwbouw worden uitgebreid. Anders struikelt de gewenste en noodzakelijke vernieuwing alsnog omdat gemeenten juridisch niet verplicht zijn over te gaan tot ...

Verplichte medebekostiging door schoolbesturen voor renovatie, investeringsverbod

Schoolbesturen hebben op basis van de onderwijswetten de verplichting hun gebouw te onderhouden. Deze onderhoudsplicht van het schoolbestuur staat in de wetgeving voorop, na het moment dat een schoolbestuur de beschikking heeft gekregen over de noodzakelijke huisvesting.

Schoolbesturen ontvangen voor deze materiële instandhouding van hun huisvesting een rijksvergoeding binnen de lumpsum. Deze verantwoordelijkheid is voor het Primair en (voortgezet) speciaal onderwijs in 2015 uitgebreid. In dat jaar is de verantwoordelijkheid voor het zogeheten (buitenonderhoud) 'onderhoud en aanpassingen' overgeheveld inclusief de bijbehorende budgetten. Als LVO koppelen wij de uitbreiding van de criteria voor (vervangende) nieuwbouw en het opnemen van renovatie als een voorziening in de onderwijshuisvesting aan een verplichte bijdrage van de kant van de schoolbesturen. Aan de VNG vragen wij, mede namens een deel van uw leden, dat de VNG zich hiervoor in de richting van de schoolbesturen sterk maakt. Wat de LVO betreft is een dergelijke inzet een harde randvoorwaarde.

In totaal is in 2005 en 2015, voor de overgehevelde verantwoordelijkheid en taak, structureel een bedrag van gemeenten naar schoolbesturen verschoven van ongeveer € 204 mln. (macro). Deze middelen zijn aan het gemeentefonds onttrokken ten gunste van toevoeging aan de lumpsumbekostiging voor de schoolbesturen.

In het huidige overleg zien wij een trend, waarbij een 'nieuwe' taakverzwaring voor gemeenten, hetzij in het kader van nieuwbouw, hetzij in het kader van renovatie, hetzij in het kader van het klimaatakkoord, aanstaande lijkt zonder dat de bijbehorende middelen naar de gemeenten terugvloeien. De inzet om dit te voorkomen lijkt te beperkte aandacht te hebben. Daarnaast lijken Ministerie en de Onderwijsinspectie een zodanige uitleg aan het 'investeringsverbod' (art 148 WPO en art 143 WEC), te geven dat, Primair en het (voortgezet) Speciaal onderwijs, de facto hun onderhoudsplicht kunnen ontlopen.

Als LVO houden wij ons aanbevolen om deel te nemen aan en advies te geven bij de nadere uitwerking van het huisvestingsvoorstel van VNG, PO-raad en VO-raad.

De Landelijke Vereniging van Onderwijsadviseurs



Gertjan Nijpels
(voorzitter)



Hans Hoes
(secretaris)

C.c. PO-Raad en VO-Raad

Bijlage

Onderstaand beeld geeft in één oogopslag de nadere invulling van het LVO voorstel weer.

| | Huisvestingsvoorstel VNG / PO-raad / VO- raad | Huisvestingsvoorstel LVO |
|-------------------------------|---|--------------------------------|
| IHP | ✓ | ✓ |
| Investeringsverbod | ✓ | ✓ |
| Renovatie / nieuwbouw | ✓ | ✓ |
| Voorwaarde renovatie | Alternatief voor vervangende nieuwbouw | Zelfstandige voorziening |
| Wanneer vervangende nieuwbouw | | |
| -> technische conditie | Conditie 4 of 5 | Conditie 3, 4 of 5 |
| -> functionaliteit | - | ✓ |
| -> binnenklimaat | - | ✓ |
| -> duurzaamheid | - | ✓ |
| Bijdrage scholen | 0% mogelijk | verplichte inbreng 20 - 30% |

